

Cecco Angiolieri, cel mai mare poet

Dintre toți poeții câți au existat, cel mai mare a fost Cecco Angiolieri. Din nefericire, pe cât a fost de mare, pe atât e de necunoscut. Textul acesta are intenția să corijeze o nedreptate a istoriei.

Cecco Angiolieri s-a născut în 1257, la Siena, în casa unei familii de negustori bogați care, după naștere, i-au devenit rude. Primii ani din viață i-a petrecut în casa părintească, dând ordine slujnicilor, înjurând ca un matroz pe venețieni și spărgând geamurile vecinilor. Exasperați de apucăturile micului Cecco, părinții s-au hotărât într-o bună zi să-i vorbească. Decizia de a vorbi copilului era foarte importantă în epocă și se pregătea temeinic, fiind o ocazie care se oferea cel mult o dată-n viață.

- Fiule, ziseră ei.

- Ce?

- Așa nu se mai poate.

- Ce?

- Să te comporti așa.

- De ce?

- Fiule, niciun vecin nu mai vrea să ne vorbească. Nu mai avem prieteni. Nu mai avem viață socială, izbucni mama.

- De ce spargi geamurile-alea? întrebă tatăl cu asprime.

- Că-i făcute de venețieni, răspunse Cecco, sigur de evidența și validitatea motivului sau.

Tăcură tustrei, gândindu-se la motiv. Părinții lui Angiolieri erau conștienți că era un motiv suficient de bun ca să spargi geamuri. Și se simțeau prinși în capcană, neputând să-i ceară fiului lor să renunțe la sentimentele sale civice de dragul vieții lor sociale. Ajunși în capcană, au rămas acolo întreaga după-masă, plictisindu-se de moarte. Ar fi vrut să-și vadă de treburile lor, dar nu știau cum să se ridice, să se scuze și să părăsească încăperea. De obicei, când te plictisești, n-ai niciun chef să te gândești la ceva. Dar situația în care se aflau cei trei Angiolieri era de așa natură că trebuia să-și învingă plictiseala și să se gândească febril la o ieșire.

- Știu, izbucni tatăl, ceea ce-i lăasă pe mamă și pe fiu cu gura căscată. Ia spune, fiule, n-ai vrea mai degrabă să spargi geamurile venețienilor?

- Ba bine că nu.

- N-ai vrea, deci, sa te-nrolezi în armată?

- Ba da, zise Cecco salivând. O să omor venețieni, și-o să călăresc, și-o să mă fac ofițer și după aia o sa mă duc să cuceresc Roma și după aia Germania și continuă sa delireze-așa, spre ușurarea părinților săi, care s-au ridicat și-au ieșit în grabă din încăpere, ducându-se în ale lor, să-și reînnoade rețeaua de relații sociale.

Și Cecco s-a înrolat. Dar nici nu s-a înrolat bine, că și-a și dat arama pe față, după cum el însuși mărturisește într-o poezie:

Eu de trei lucruri nu pot face rostul,
Trei lucruri ce le îndrăgesc fierbinte:
Taverna, dama, zarul... Ele-n minte
Și-n sufletu-mi își află adăpostul.

La fel ca-n orice societate, și în societatea italiană din secolul 13 taverna, dama și zarul erau apucături foarte costisitoare. Dependent de ele, tânărul poet uită foarte repede mărețele planuri de cucerire a lumii și se duce într-o tavernă unde-și vinde armele ca să-și cumpere vin, să plătească femeii și să joace barbut. În vremea aceea, sa-ți vinzi armele era o infracțiune, așa că Cecco este aruncat în temniță, printre șobolani, femeii de moravuri foarte ușoare și nebuni cu barbă lungă și gri care visau la comori în insule. Arama din el îl făcea să-i placă la pușcărie, dar, pe de altă parte, ar fi vrut să fie și-n libertate, că mâncarea era mai bună, femeile mai frumoase și puteai să te duci unde-ți trăsnea.

Așa se naște în sufletul poetului dorința de libertate, care și-a găsit o minunată expresie într-o scrisoare pe care a trimis-o la Siena sub titlul *Rugă pentru părinți*; în scrisoarea plină de talent, poetul le cere bani părinților, ca să iasă din temniță. Părinții îi răspund printr-o foarte politicoasă scrisoare de refuz, ceea ce-l face pe poet să-i urască sincer și fierbinte. Din aceasta ură a luat naștere ideea unui "Rug pentru părinți", în care Cecco rostește clar și răspicat:

M-aș duce, de-aș fi moarte, către tata,
Și viață – ocoli-l-aș ce pe ciumă;
La fel aș face și cu cin' mi-e mumă.

În cele din urmă, Angiolieri își ispășește pedeapsa cuvenită și este eliberat. Văzând că n-o scot la capăt cu el, părinții se hotărăsc să-l trimită la Paris, ca sa fie feriți de gura urât mirositoare, strâmbă și cu dinți stricați a lumii. Dar fondurile pe care le prevăd pentru

acest exil sunt cele potrivite unui reprezentant al incipientei clase burgheze și nicidecum cele necesare unui suflet clocotitor precum acela al lui Angiolieri. Supărat, poetul scrie:

Și zic: "Trăsni-l-ar lancea-n căpățână
Pe tata, ce mă ține-n strâmtorare,
Avându-mă și la Paris sub mână".

Și, pentru că n-a mai suportat strâmtorarea și vremurile de restriște, Angiolieri se decide să se întorcă-n Italia, unde face ce face și se-ndrăgostește de Becchina. Despre Becchina, Angiolieri a scris numai lucruri urâte, cum ar fi că îl înșela cu camarazii lui de armată, dar nu-i frumos să citez versuri în care persoana iubită se dovedește a fi și denigrată și iubită de alții.

Nefericit în dragoste, urând-o din toată imensitatea sufletului său poetic pe Becchina, urându-și, nu în ultimul rând, camarazii pentru că îi împărtășeau picanerii despre iubita lui, Cecco evadează din armata (parcă era un cuvânt pentru asta... da, dezertează). Ca să uite de necazuri, Angiolieri face ce știa mai bine, afundându-se-n taverne, unde se ia la harță și după aia la bătaie cu un cetățean florentin. Cetățeanul este snopit, iar Cecco ajunge din nou la pușcărie. Plictisit de societatea penitenciară, Cecco scrie aproximativ o sută de sonete în care, printre multe altele, își bate joc și de Dante, pe atunci foarte la modă în Italia și la curțile străine (exemple de curți străine erau curtea Franței sau Scaunul Papal).

În timp ce poetul își scria sânguincios cele aproximativ o sută de sonete, părinții lui sunt atinși în cele din urmă de blesteme și își dau particularul sfârșit. Ieșit din pușcărie, Angiolieri se găsește dintr-o dată posesorul unei opere poetice (de vreo-150 de cântecele) și al unei considerabile averi. Fiu atipic de burghezi incipienti, Cecco Angiolieri nu va face nimic ca să sporească averea familiei (de altfel nici nu mai avea familie); dimpotrivă, poetul va face tot ce-i va fi stat în putință să lichideze și până creditele pe care le contracta neîncetat. Dar, trebuie spus, la începutul secolului 14 banii se cheltuiau ceva mai greu ca acum, și numai cu mari sacrificii în aria hepatică a corpului, așa că Angiolieri, obosit cronic și putred la trup și la minte, trece în neființă în anul cu numărul 1313 de la nașterea băiatului Dumnezeuului creștinilor.

mijomir mecu

Notă explicativă

Traducerile îi aparțin lui C.D. Zeletin (*Sonetul italian în Evul Mediu și Renaștere*, București, Minerva, 1970).